ජාතක කතාවල නිර්මාණාත්මක සන්නිවේදන ලක්‍ෂණ පර්යේෂණ මූලිකාංගවලට අනුව විග්‍රහ කිරීම

එම්.ඩබ්. නන්දන උපාලි ගුණසිංහ[1] ආචාර්ය සේන නානායක්කාර[2]

[1]භික්ෂු විශ්වවිද්‍යාලය , [2]ශ්‍රී ලංකා රජරට විශ්වවිද්‍යාලය

පර්යේෂණ මූලිකාංගවලට අනුව ''ජාතක කතාවල නිර්මාණාත්මක සන්නිවේදන ලක්‍ෂණ'' මෙම අධ්‍යයනයේදී විමර්ශනය කෙරේ. ජාතක කතාවල නිර්මාණාත්මක ලක්‍ෂණ මොනවාද යන ප්‍රධාන ගැටලුව මත පර්යේෂණය සිදුවේ. ඊට සම්බන්ධව අනුගැටලු කීපයක්ද, ගොඩනගාගෙන තිබේ. පර්යේෂණ මූලිකාංගවලට සම්බන්ධවන පර්යේෂණ අරමුණු, පර්යේෂණ පසුබිම, පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය, හා පර්යේෂණ සැලැස්ම යන අංගවලටද, සම්බන්ධව මෙම විග්‍රහය සිදුකෙරේ. ඵලදායී ලෙස දත්ත රැස්කිරීමට හා විශ්ලේෂණයටත් එයින් නව යෝජනා, නිගමන ජනිත කිරීමටත්, හැකිවේ. ජාතක කතාව සන්නිවේදන ක්‍රමයක් ලෙස හඳුනාගෙන විවිධ නිර්මාණ අංග පෝෂණයට බලපා ඇති ආකාරය අධ්‍යයනය කිරීම මෙහිදී මුඛ්‍ය වශයෙන් සිදුකෙරේ. පර්යේෂණ පසුබිම විමසීමේදී ජාතක කතා සම්බන්ධව නොයෙකුත් පර්යේෂණ සිදුවී ඇති බව ප්‍රකටය. ඒවායෙන් ජාතක කතාවල පසුබිම, ප්‍රභවය, කර්තෘ, ප්‍රමාණය, පැරණිබව, කතා සැලැස්ම ව්‍යාප්තිය, අන්‍ය සාහිත්‍යය කෙරෙහි බලපෑම, වස්තු විග්‍රහය, ආකෘතිය, භාෂාව හා ව්‍යාකරණ ලක්‍ෂණ, රසය හා පරමාදර්ශ සන්දර්භ ලක්‍ෂණ, ජීවන දර්ශනය, පුද්ගල මනෝභාව විග්‍රහය, සමාජ/මානව සම්බන්ධතා ආදිය සම්බන්ධවය. එබැවින් සන්නිවේදනාත්මක දෘෂ්ටියෙන් ජාතකකතාවල නිර්මාණාත්මක ලක්‍ෂණ අධ්‍යයනයට ඉඩක් පවතී. එමෙන්ම වෙනත් පර්යේෂණවලදී ප්‍රධාන වශයෙන් අවධානය යොමුවී ඇති තේමාවන් අතර, ලෝකයේ පැරණිතම කතා සංග්‍රහයක් බව, බෝධිසත්ව චරිතයේ උත්තුංග පරමාදර්ශ මතුකරන ධර්ම ග්‍රන්ථයක් ලෙස, භාෂා සාහිත්‍යය ජාතක කතාවල බලපෑම, දේශීය ප්‍රබන්ධ කතාවේ ආරම්භයට තුඩුදෙන කතා වශයෙන්, මිනිස් සිතේ ගූඪ තැන් හෙළිකරන කතා සංග්‍රහයක් ලෙස, මානව සමාජ සබඳතා ගති සිරිත්, සාරධර්ම ආදිය අනාවරණය කරන කෘතියක් ලෙස. රාමායනය, මහා භාරතය, පංචතන්ත්‍රය, අරාබි නිසොල්ලාසය ආදී කතා සංග්‍රහයන්ට ජාතකකතාවල බලපෑම වැනි අධ්‍යයන සිදුවී තිබේ. සන්නිවේදනාත්මක දෘෂ්ටියෙන් වුවද ආගමික සන්නිවේදනය, බෞද්ධ ජනශ්‍රැති සන්නිවේදනය , අන්තර් සංස්කෘතික සන්නිවේදනය, සාර සන්නිවේදනය වැනි ක්ෂේත්‍ර සමඟ ද ජාතකකතා සම්බන්ධතාවක් පවතී.

පර්යේෂණ සැලැස්මට අනුව පළමුවන පරිච්ඡේදයේ හැඳින්වීමේ සිට අවසාන පරිච්ඡේදයේ නිගමන යෝජනා සහ සමාලෝචනය දක්වා එක් එක් පරිච්ඡේදවලට සම්බන්ධ අන්තර්ගත කරුණු විමර්ශනයක් සිදුවේ. මෙහිදී ජාතකකතා, සන්නිවේදනය හා නිර්මාණකරණය අර්ථ නිරූපණය කරගැනීම අත්‍යවශ්‍ය ලෙස සලකා ඇත. එමෙන්ම ඓතිහාසිකව ආරම්භය හා විකාශනයට සම්බන්ධ සංක්ෂිප්ත කරුණු අනාවරණයක් සිදුවේ. තව ද ලාංකීය හා වෙනත් සංස්කෘතීන් කෙරෙහි ද විශේෂයෙන් ලාංකීය සාහිත්‍ය නිර්මාණ හා වෙනත් නිර්මාණාංග කෙරෙහි ද බලපා ඇති අයුරු විමර්ශනය වේ. බෞද්ධ සන්නිවේදන සම්ප්‍රදායක් ලෙස සලකා ජාතකකතා සන්නිවේදන මූලිකාංගවලට අනුව විමසුමක් සිදු කිරීමෙන් අනතුරුව තෝරාගත් ජාතක කතාවල නිර්මාණාත්මක ලක්‍ෂණ විමර්ශනයට හා නිගමන - යෝජනා ඉදිරිපත් කිරීමට යොමු වේ. මෙලෙසින් පර්යේෂණ සැලැස්මේ අන්තර්ගතය ගොඩනංවා ඇත. සංඛ්‍යාත්මක වශයෙන් ජාතකකතා පන්සිය පණහක් වැනි ප්‍රමාණයක් පවතී. ඒ සියල්ල පර්යේෂණයට යොදාගැනීම පර්යේෂණයේ විශ්වසනීයත්වය ගිලිහීයාමට හේතුවේ. අදාළ තෝරාගැනීමට භාවිත කළ හේතු සාධක පවතී. මුඛ්‍ය තේමාව වන නිර්මාණාත්මක ලක්‍ෂණ අධ්‍යයනය කිරීමේදී ජාතක නිමිත්ත, ජාතක සාරය, අන්තර්ගත විශ්ලේෂණය සහ නිර්මාණාත්මක ලක්‍ෂණ විමර්ශනය යනුවෙන් පදනම් හතරක් ගොඩනගාගෙන එක් එක් ජාතකකතා අධ්‍යයනය කිරීම ඊට අනුරූපව සිදුකෙරේ.

පර්යේෂණ මූලිකාංග ආශ්‍රිතව නිර්මාණාත්මක සන්නිවේදන ක්‍රමයක් ලෙස ජාතකකතා හඳුනාගෙන එහි ආකෘතිය, අන්තර්ගතය හා ජීවන දර්ශනය මගින් නූතන මාධ්‍ය සම්ප්‍රදායක් සහ සංස්කෘතියක් ගොඩනැඟීමට උපයුක්තවන අයුරු අධ්‍යයනය කිරීම. ප්‍රධාන වශයෙන් ලිඛිත මූලාශ්‍ර භාවිතයත් විවිධ නිර්මාණාත්මක සන්නිවේදන මාධ්‍ය නිරීක්ෂණ ක්‍රමයත්, සම්මුඛ සාකච්ඡා සහ අන්තර්ගත විෂය විශ්ලේෂණ ක්‍රමයත් (Content Analysis) පර්යේෂණ දත්ත රැස්කිරීම සඳහා යොදා ගැනේ.

තෝරාගත් ජාතකකතා එකිනෙක ගෙන අධ්‍යයනය කිරීමේදී ජාතක නිමිත්ත, කතාවේ සාරය, අන්තර්ගත විශ්ලේෂණය ගැන විමසුමට ලක් කෙරේ. සන්නිවේදක දෘෂ්ටියෙන් නිර්මාණාත්මක උපක්‍රම පමණක් නොව ග්‍රාහක කේන්ද්‍රීය නිර්මාණශීලිත්වය ද වැදගත් වේ. එහිදී කතාවෙන් වහනය වන සාහිත්‍ය හා ධර්ම රසය ද එමගින් ග්‍රාහකයාගේ අවබෝධ ඥානය, ප්‍රඥාව පෝෂණය කිරීමේ හැකියාව කෙරෙහි ද අවධානය යොමු වේ. සියවස් ගණනාවක් ලාංකික සමාජයට විශේෂිතව කාලානුරූප මාධ්‍යයන්ට පරිවර්තනය වෙමින් සමාජ වටිනාකම් හා සාරධර්ම පද්ධතිය ප්‍රවාහනය කිරීමේදී ජාතකකතා ප්‍රබල වාහකයක් වී ඇත. එබැවින් ලාංකික සංස්කෘතියේ සැලකිය යුතු කලාපයක් ජාතකකතා ආශ්‍රයෙන් පෝෂණය වී ඇති බව ප්‍රකට වේ. මෙම විමර්ශනය වඩාත්ම නූතන සමාජ දෘෂ්ටියෙන් මාධ්‍ය විෂයෙහිලා ජාතක කතාවල උපයෝගිතාව ගැන වැඩි අවධානයක් යොමු කෙරේ. එහිදී සම්ප්‍රදායික අර්ථයෙන් ගත් ඇතැම් සන්නිවේදිත සංදේශ නූතන අර්ථවල පිහිටා විග්‍රහ කිරීමට යොමු වේ. එහිදී ද මුල් කතාවේ හරයට හානි නොවන පරිදි සහ එම අර්ථය වඩාත් පෝෂණය වන පරිදි නව අර්ථකථනයන් සිදු කිරීමට උත්සුක විය. වාණිජ සහ තරඟකාරී ප්‍රවාහයක තිබෙන නූතන ජනමාධ්‍ය ශික්ෂිත හා සංවර උසස් මානවීය පරමාර්ථ ඔස්සේ මෙහෙය වීමට නිර්මාණාත්මක ආකෘතීන් සහ අන්තර්ගත හර පද්ධතීන් ජාතක කතා මගින් හඳුනා ගැනීමට ඇති හැකියාව ප්‍රමුඛව විමසා බැලිය යුතුය.

ජාතක කතා ප්‍රබල සන්නිවේදන ක්‍රමයක් බවත් ඒවායෙහි සංදේශයන්ගේ අන්තර්ගතය හා ජීවන දර්ශනය නිර්මාණාත්මක පරිකල්පනයන්ට මූලාශ්‍ර අනුභූතීන් සපයන අතරම එමගින් නිර්මාණාත්මක චින්තනයක් අවධිකරන බැවින් ජාතක කතා වූ කලී නිර්මාණාත්මක සන්නිවේදන ක්‍රියාවලියක් බව සමාලෝචනය කෙරේ. මෙම පර්යේෂණ අධ්‍යයනයට අනුව සමාලෝචනය කෙරෙන නිගමන හා යෝජනාවලින් ප්‍රකටවන මුඛ්‍ය අර්ථය නම් ජාකතකතා යනු තව දුරටත් ඓතිහාසික සාම්ප්‍රදායික සන්නිවේදන ක්‍රමයක් ලෙස බැහැර කොට තැබිය යුක්තක් නොව නූතන සන්නිවේදන ක්ෂේත්‍රයේ ද ජන මාධ්‍යයේ ද ප්‍රගමනය සඳහා ආයෝජනය කළ යුතු නිර්මාණ විශේෂයක් බවයි. එමගින් නව මාධ්‍ය සම්ප්‍රදායක් උසස් මාධ්‍ය ආචාර ධර්ම පද්ධතියක් ජන මාධ්‍ය දර්ශනයක් හා සංස්කෘතියක් ගොඩනැගිය යුතු බව ප්‍රකට කරයි.

h;=re mo
පර්යේෂණ මූලිකාංග , නිර්මාණාත්මක චින්තනය , නිර්මාණාත්මක පරිකල්පනය , ජාතක කතාවල නිර්මාණාත්මක ලක්ෂණ, ජීවන දර්ශනය

wdY%s; .%ka:

1. පන්සිය පණස් ජාතක පොත් වහන්සේ , 1995, නැදිමාල බෞද්ධ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය, දෙහිවල
2. රත්නපාල, නන්දසේන, 1995, සමාජවිද්‍යා පර්යේෂණ මූලධර්ම 'ආරිය ප්‍රකාශකයෝ' වරකාපොළ,
3. Thakur, D ,1998, Research Methodology in Social Sciences; Deep&Deep publication, New Delhi.